

Kintzler Zoltán

Chronométre műórá és ékszerész

Aradon, Andrassy-tér 20. sz.

Kizárólag finom és szabályozott órái és jó izlésű ékszerei, szolid árban kaphatók. Bárminő javításakat elfogad!

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1904. ÁPRILIS HÓ 17.

IV. ÉVFOLYAM 6. SZÁM. ==

== MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ==

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

GLOSSZÁK.

Arad, ápr. 19.

Az egész vonalon alszik minden. A politikai élet lagymatag; olyan mint a homokóra, a melyet megfordít az ember, ha a felsőrészből lehullt a homok, hogy újra az alsó részébe hulljon vissza; egyhangu, unalmas-sággal, azért, hogy újra előről lehessen kezdeni.

Szóval a képviselőházban a régi idők ujra beálltak. Semmi érdekes, semmi figyelemreméltó újítás nincs a munkarendben. Darál, mindent megdarál a t. ház, amit elébe raknak. Sem ni kivetni valót nem talál abban, a mit a kormány, a mit a hős, a rettenthetlen gladiátor, Tisza István tálat a parlament asztalára.

Hiába élnek már a rettenthetlen Zoltánok és Barabások. Letűnt a csillaguk, de letűnt Magyarország reménysége is. Hogy mikor juthat újra szóhoz, azt talán még Tisza István sem tudja. Mert ő egyáltalán nem gondol arra, hogy teljesedjenek azok az óhajok, a melyeket ez a szerencsétlen ország óhajt. A hatalom megközelíthetlen sziklái közzé annyira beékelte magát ez a rettenetes ember, hogy évtizedek kellenek ahhoz, amíg onnét csak egyik lábát is kiteszi.

Mi szegény halandók elképzelhetjük, hogy mennyire meg van elégedve a magyar miniszterelnökkel Bécs, az udvar, hát még az uralkodó?! Milyen szives és gyengéd fogadtatásban lehet része a burgban Tisza Istvánnak, azt csak ő tudná megmondani. Mikor egy Bécsből hazafelé jön Budapestre, szinte elkép-

zelem azt az öntelt meglepedést, a mely a derék férfiú szívét és lelkét elárasztja.

Ilyenkor aztán azt hiszi, hogy ennek a halhatatlan dicsőséges boldogságnak soha, de soha vége nem lesz.

Pedig hát minden mulandó. Elhíheti Tisza István, mindennek meg van a maga óraja, úgy a bukásnak, mint a dicsőségnek; úgy a boldogságnak, mint a boldogtalanságnak.

Nem elég az ám, hogy csupán Bécs, az udvar és az uralkodó legyen meglepedve Tisza István sikereivel, eltekintve a hajlangó mamelukoktól, a nép, az országnépe sem kutyta. A nép az őserő, a nép a vagyon, a hatalom; és a nép a legrettenetesebb sujtó kéz is, ha arr az idő, az alkalom megérkezett. Mert mindennek vége szokott lenni.

Tudja meg Tisza István, hogy a szegénységtől, a nyomoruságtól, az évtizedes agyon zaklatástól el van csigázva a nép. A tatárjárás óta olyan agóniában nem volt még az ország, mint most. Vajjon lesz-e feltámadás, vajjon lesz-e még Magyarországon jólét, öröm, boldogság? Vajjon lesz-e valaha egy önálló független Magyarország? Tisza István mindenestre azt mondja, hogy nem lesz!

*

A világ szenzációja most az oroszok borzasztó veresége. Lám, lám, egy rettenetes, egy a népek sanyargatását kedvelő ha'almat is utol ér az a büntető kéz, a melyet köznyelven rossz sorsnak neveznek. Így szokott az lenni, mikor a népek, a népek veresége.

Szegény Magyarország, az oroszok lo-

KRÓNKA I.

ZSINDELYKE ESZREVÉTELEI.

(Ellesett párbeszédéből.)

Végeleg sok csúnya és kámautáni paradox esemény van az életben. Hogy ne menjék tovább, hát itt van az oroszok esete. Az atyuska azt hitte, hogy ő a leghatalmasabb uralkodó az egész földkerekségén és ime a japánok esnyán elnásópárolják az atyuska katonáit. Sőt mi több, még az admirálist is megitatják a tenger sós vizével annyira, hogy befulladni kénytelen. Elsüllyedt az orosz pancélos hajó és a vízbe fult Makarov orosz tengernagy ez most az világ szenzációja.

A magyar szimpatia, a japánok mellett van. Nem is esoda, hiszen a multból Magyarországnak felette sok oka van arra, hogy nagyon kedvelje az oroszokat.

De hagyom a világ szenzációkat. Rátérek a mi helyi paradox dolgainkra. Tehát elmentek a Hadik-huszárok, de ez a huszárságnélküli paradox állapot csak május elsőjé tart szomorúságot az érdekelt szivekre. No már annyira, amennyire az ideált vesztett szív megtud békülni a: „gombház, ha leszakad lesz más” — teoriájával.

Tehát ne busuljon az, aki csak félig meddig siratja a Hadik-huszárokat, mert a mint az elője ekből és hírekből ítélni lehet, az Edward-huszárok még sokkal snajdiggabbak, mint a Hadikok voltak. Hát még a tisztikar milyen lehet? — mondta a napokban a vöröshaju esitri barátóm: Hogy nagyon fessek és szépek lesznek azt már a buzavirág színű atilláról is sejteni lehet.

— No, — feleltem én, nem mindég az atilla teszi fessé és szépé a huszár tisztet. Egy kis arc is kell az atillához, meg egy kis valamire való termet, a szemet kápráztató fényes lakkeszímához.

— Ugyan, Zsindelyke! Mit, az arc és a termet, ha olyan esunya, mint a plató, ha olyan kicsi, mint a hőreség, azért csak mégis huszár: a huszár, felelte barátóm.

Hát elvégre esitri barátónomnak ebben igaza van. Mert én is ismerem hölgyeket akikkel hol az egyik, hol a másik huszártiszt sétált a korzón. Anélkül, hogy ez valakinek különösebben feltűnt volna.

A korzóról jut eszembe Almássy Lola, aki szintén szerette a huszár tiszteket. Szegény most Aradtól messze Losonc városában bänkódhatik azon a felette paradox eseten, hogy az ő szeretettel, szerelemmel, bánattal, örömmel, sóhajtással, de mindenesetre bódító parfünnel telt édes boudoirja butorait elárverezték. Hogy mi ebben a morál, azt bizony az én leány eszemmel alig tudom fel-fogni. Azt az egyet látom, hogy hiába, mégis csak igaz az a közmondás, hogy nem mind arany ami fénylik. Almássy Lolán ugyanis annyi fénylet, ragyogott, hogy azt mind aranynak, brilliantnak nézte az ember. Előkelő összeköttetését meg egyáltalán mesésnek mondotta mindenki. Ime tehát mit lehet adni a világ uelvére? . . .

Szegény asszonyok, szegény leányok, óh de még szegényebb színésznők! Szóval a szerenesétlen női nem

szönheti azt, hogy 1849-ben eudar módon le-
veretett. Elvették mindenét, még földrajzi je-
lentőségét is megsemmisítették. Az oroszok
szövetséges és barátságos segítségével az or-
szág nyakára tették a kötelet, melyet aztán a
gondviselés hatalmas keze Kőziggrázuói szer-
te-szejjel tépett. Egy századrészben felszaba-
dult a gyötrő járom alól ez az ország. De a
fertelmes orosz beavatkozás százados nyomo-
kat hagyott az ország vérkeringésében, az ő-
serő forrás kiapadt; a régi daliás magyar és
nagylelkű hazafias sovinizmus elenyészett a
lelkekben: mert ha ez, nem ugy volna, akkor
ma már hol lennének a Habsburgok? De Tisza
István sem lenne ez időszerint miniszterelnök.
Milyen boldog is lenne akkor Magyarország!

Azért hát, mivel a magyarság jelenlegi
szájkosarozott helyzetében legtöbb része van
az oroszoknak, mi magyarok szívből eredő fáj-
dalmat nem tudunk érezni az oroszok óriási
és szánalomraméltó veresége iránt. Mi ez mind-
ahhoz, a mit a magyar nemzet szenvedett az
orosz beavatkozás miatt. Miattuk elvesztettük
mindenünket. Nagyjainkat felkötette és agyon
lövette az osztrák. Miattuk elitkolták nemzeti
nyelvünket, sárba taposták jelvényeinket. És
hosszu tizenkilenc évig a kin, a gyötrődés, a
rablánc, a golyó és a bitófa volt Magyaror-
szágon a rettenetes bizonyítéka annak, hogy
átkozott volt az a pillanat mikor a Habsbur-
gok a lábukat először magyarországra tették,
és átkozott volt az a pillanat is mikor az or-
szok a magyar határon megjelentek.

Szomorúság, bánat tölti el az orosz nép
szívét. A mi népünk szíve is tele van bánat-
tal és szomorúsággal már 1849 óta. Mi minden-
esetre többet szenvedtünk akkor, mikor az orosz
beavatkozott a mi dolgainkba, mint a meny-
nyit ő vesztett és veszteni fog Port-Arthur-
nál . . .

Liptófalvi H. István.

*Kérjük azokat a t. vidéki előfizetőket, a kik
az előfizetéssel hátralékban vannak, sziveskedjenek
az előfizetési díjat beküldeni, mert ellenesetben
postai megbízást leszünk kénytelenek küldeni,
a mi több költséggel jár.*

de ki is van téve az előítéletnek. De, hogy igaz és őszinte legyek, hát ráolvasom a nememre az igazat! Ugyanis a nő az összes oka annak, hogy mi szegény gyengébb nem, oly sokat szenvedünk a világ nyelvével. Mert szabad óráinkban egyebet sem teszünk, mint a nem jelenlevőket szapuljuk. Mi leányok még csak hagyján, de az asszonyok — azok szinte tulzása viszik az egymás dolgaiba való avatkozást. Ha pedig a korzón sétálnak, akkor mindeniket a legkétségbeejtőbb pulyka méreg fogja el, ha a magáénál szebb toalettet lát valakin. Na jaj akkor annak a nőnek, agyon van akkor kutatva a multja, a jelene, sőt még a jövőjébe is belátnak. És készen van a legrettenetesebb jóslat, a mely a legtitkosabb érzelmek kamrájában már valóságos kívánsággá alakul át, hogy bársak megtörténne az illetővel az, amit neki a jövődjében lát.

Kíváncsi vagyok, hogy mikor jön el az az idő, a mikor az asszonyemberek egymás iránt nem lesznek annyira irigyek. Csunya szó ez, de igaz!

A szerelemlről sok mindent hallottam már regélni, de azt még nem értem teljesen, hogy mi a szabad szerelem. Az újságokban olvastam, hogy valami Grünval Ágota hölgy és Laner Henrik házasságra léptek. Hát hiszen az igen nagyon természetes, ha mindketten úgy akarták, tudniillik ha szeretik egymást, hát nagyon természetes, hogy szabad szerelemmel élnek! Milyen kedves is lehet az, ennél az esetnél: tényleg ez a házasság semmiféle közönségesebb anyagi érdekből nem kötött, csupán a szent, az igaz szerelem fűzte össze illatos rózsaláncával a két boldog halandót. És mégis, mikor házasságkötésüket nyomtatott körlevelekkel tudatták ismerőseikkel, barátaikkal, amint olvastam akadtak sokan olyanok, akik megbotránkoztak a boldog pár eljárásán.

Elvégre az emberi jog szerint nekik is van joguk ahhoz, hogy a boldogságukathaz az igaz, mással is tudásák. Mint a hogy azt a nem szabad szerelemből kötött házasságoknál tenni szokták.

Mikor vöröshaju csitri barátnőmmel beszéltem erről a dologról, ő azt mondta, hogy elvben csatlakozik Grünwall Agotához és bársak jönné már az ő Laner Henrikje, ő egy pillanatig sem habozna.

Én erre azt mondtam, hogy részemről egy kis megfontolásra venném a dolgot. De csitri barátnőm azt hangoztatta, hogy ő ugyan nem gondolkozna egy cseppet sem, hanem habozás nélkül követné azt, aki erre a kellemes utra egy hosszú életen át őt elvezetné.

Hogy visszatérjek újra a paradox eseményekre, hát nem mulaszthatom el megemlíteni Robelli esetét. Ki ne ismerné ezt a nem félvilági, de egész világi kalandort. Sajátságos a sors játéka, mikor volt barátnőjének, szegény Almássy Lolának rejtelmes és kellemesen sejtelmes — úgy hallom mondani — lakásán elárverezték a butorait, akkor ő is szenvedet, betegen fekszik a budapesti rabkórházban. Mindent beismert és bevallott, a mi rosszat csak tudott magáról. Vajjon eszébe jut-e néhanapján az, akiért az első bűnre vetemedett? . . . Én azt hiszem, hogy mikor annyi minden nyomja az ember lelkiismeret-

tét, hát akkor ha egygyel több vagy kevesebb a vétkek száma, az mitsem változtat a lelkiállapoton. Ilyen közömbös lehet Robellinél is a lelkiismeret érzelmey, mint Almássy Lolára gondol. De vajjon mikor a szép kokotte színész nő az újságokat olvassa, nem-e dobban meg a szíve, ha legeslegeső ideáljára gondol. Oh női szív, hiszen te önmagad se tudnád megmondani, hogy miből alkotott téged a jó Isten?!

Madách azt mondta, hogy a női szív méreg és méz egy kehelyben. Tehát két olyan szélsőségből áll a női szív, a mit véges elme alig tud felfogni. De a két óriási szélsőség között valamelyes átmenetnek is kell lenni? . . . De azt hiszem, hogy erre maga Madách sem tudott volna megfelelni, mert különben a mérget, és a mézet nem hozta volna egy kehelybe, hasonlatul a női szívhez.

Azt hiszem, hogy Madách a női szív kehelytartalmából egyenlően érezte a mérget meg a mézet is. És minden átmenet nélkül bukdácsolt egyik érzelem édességéből a másik érzelem keserűségébe, a mely között óriási mélységes sötét, beláthatlan ür tátongott, a melyben a vastag feketeségen kívül semmi mást nem láthatott: tehát ilyesvalami lehet a női szív? . . . Ki tudná megmondani? . . .

Hogyha az engedelmnyel, a visszavonással, az akcióval, a reakcióval a lóvasuttársaság annyira tisztában lesz, mint derek Zilahink, a jó színigazgató, akkor nemsokára valóságos „nemzeti“ közúti vaspályánk lesz. Hogy mi fogja vontatni az ablakos döcögő szekereket — az egyelőre a messze jövő titka.

De hát a mostani engedményes körülményekből ítélve, a lóvasut, — pardon — a közúti vaspálya részvénytársaság jobban megemberelte magát, mint Zilahy, mert beadta a derekát. Ugyanis nagykegyesen beleegyezését adta a városnak arra, hogy talán, majd, egyszer, egykor, a bizonytalan, a kétes, a kínos reményekkel óhajtott jövőben valószínűleg hajlandó lesz motoros *vagy* villamos vasutat Arad város utcáin közlekedtetni, ha, ha, ha megegyezésre tud jönni a torony alatti korifeusokkal

Azt hiszem, hogy a t. lóvasut, pardon közúti vaspálya részvénytársaság, iskolába járt Zilahi Gyulához, aki az igéreti szaktanfolyamnak valóságos belső titkos tanácsossággal felruházott fő, főrektora, akinek jó jobb keze és pedellusa Békés Gyula az ezerszemű színházi titkár.

A színházról jut eszembe Deutsch Izi, akire legközelebb újra rá kerül a sor, hogy esodabogaras szinikritikai írásait kellőleg méltassam, mert újra rettenetes dolgokat firkál össze az „Aradi Hiradóba“, melyekről a „Füles Bagoly“ legközelebb képet is fog közölni mulattatására az ő olvasóinak.

Most pedig térszüke miatt egyelőre befejezem irómat azzal az óhajommal, hogy az legyen az aradi színház direktora, aki Deutsch Izit színházi titkárnak szerződteti. Hogy gratulálna *Izinek* —

Zsindelyke.

A KIVÁNDORLÓKHOZ I

Magyarok! honfiak!
Szavam van hozzátok:
Mi ok indít rája —
Elhagyni hazátok?...

Meseze idegenben
Tán könnyebb az élet?
Távol a hazától!
Jobb jövőt reméltek?

Meseze, tengerentúl
Jobb jövőndöt vártok?
— Hígyjétek hamarább
Virrad itthon rátok!

Ezer évea mult köt
Minket e hazához;
S most, ezer év után
Gyáván elhagyjátok?

Tévedtek, mert ott is
Bajjal jár az élet:
Ki dolgozni szeret
Itthon is — megélhet!

Baka Elek.

KRÓNIKA II.

AZ ARADI ÚJ ÁLLOMÁS.

Sokan törhetik azon a fejöket, hogy Arad miért nem kap már új vasuti állomást. Miért halasztják évről évre az építkezést?

Aki a magyar államvasutak nagyobb állomásain létesített modern berendezésű felvételi épületeket látja, az méltán rosszindulatot és rosszakaratot tételez fel a kormánynál Arad városra iránt.

Pedig hát Arad város kereskedelmi gócpont. Szelemlyi és teheráru forgalom tekintetében vidéki városok között elsőrangú helyet foglalja el. És mégis ennek az óriási forgalomnak a lebonyolítását egy primitív építkezésű és csekély vágány hálózattal bíró állomáson kell eszközölni, mely a képzelhető legnagyobb foku elővigyázat és emberfeletti fáradtságos szolgálat mellett teljesíthető. Ilyen körülmények között bizony a legkisebb mulasztás is a legrettenetesebb módon megbosszulná magát. Ennek dacára esodaszamba vehető, hogy a vásári és ünnepi igen forgalmas napokon elgázolás nem fordul elő. Annál érthetlenebbnek látszik az állomás építésének a halasztása, mert tudnivaló, hogy már 1899-ben 4 millió korona lett felvéve az aradi állomás kiépítésére az akkori költségvetésben

Kit terhel tehát a felelősség, hogy ezen törvény végrehajtva nincsen?

E tekintetben sokan, kik tájékozva nincsennek, könnyen hitelt adnak azon legutóbb is terjesztett hírnek, hogy a magyar kormány mostohán elzárkózik Arad város

jogos követeléseivel. Különösen alkalmas ezen tévhit elfogadására a jelenlegi kereskedelmi miniszter, Hieronymi személye, kit az utolsó választások alatt kibuktattak az aradi képviselőségből. S a kereskedelemügyi minisztert most avval gyanúsítják, hogy megtorlással él.

Antentikus és felette megbízható forrásból tudjuk és állíthatjuk, hogy a jelenlegi botrányos vasuti állapotnak előidézője Arad város vezetősége, melynek rövidlátó ténykedése, mint annyiszor, most itt is megbosszulja magát . . .

Építettünk vízvezetékét, mely arról híres, hogy legdrágább az országban. E mellett még olyan jogokkal rukázta fel a város a tulajdonosokat, a melyel Arad jövő fejlődése elé kiszámíthatlan akadályokat gördíthetne.

Ugyanis Arad város belterületén nagyobb vízbőség-
gel bíró kutak a vízvezeteki társulatnál kívül más nem létesíthet. Így aztán a magyar államvasut is kényszerhelyzetbe jutott. Megépítette a hepehupás mélyedésben az új modern berendezésű fűtőházat, és mikor már minden a rendelkezésükre adandó volna, kiderült, hogy a két év előtt felmerült akadály, mely a kutház létesítése elé gördült, még ma sines elhárítva.

A vízvezeteki társulat ragaszkodik a feltételeihez, és a fűtőház vízkérdés megoldása pedig elodáztatik; minek következtében a régi fűtőház meg a jelenlegi állomás bontása nagyon is a jövő zeneje. Ennek a beláthatatlan ideig tartható vízvezeteki mizériának köszönhetjük, hogy az új felvételi épületnek dacára a felépítésére szánt 4 millió koronának — Isten tudja mikor rakjuk le alapköveit.

A míg tehát más város, minden rendelkezésére álló eszközzel előmozdítja annak fejlődését, addig Arad város vezetősége elég meggondolatlanul egy magán társulatnak egyeduralmat biztosított, mely más gazdasági, kereskedelmi vállalatokra és a város életkérdésére van benítő hatással.

Most már aztán tessék elképzelni azt a visszás állapotot, hogy ha hamarosan tényleg lelépülne az új állomás ott állna a város díszé, a nagy épületkolosszus, víz nélkül. Mert ha volna is vízvezeteki csövei, de azokon egy csepp víz sem juthatna ki, mert a vízvezeteki társulat csakis árszabályai szerint hajlandó az állam jóvoltából 4 millió költséggel épített állomás épületbe vizet eresztetni. Hogy pedig az állomás vízszükségletét önépített kútból szerezze be, azt tiltja a vízvezeteki társulat és a város közt fennálló szerződés. Ezért nem lehet átadni az üzemnek az új fűtőházat és ezért nem kezdhetik el az új állomás építkezését.

És kitudja, hogy meddig fog az eltartani, amíg az államvasutak és a vízvezeteki társulat konfliktusa megjárja a kellő fórumokat.

Tehát nincs miért okolni Hieronymi kereskedelemügyi minisztert, mert ő neki ugyan a legkisebb gondja sem lehet az, hogy ő haragot tartson a vértanuk városára iránt.

Arad város jelentékeny kereskedelmi és gyáripari érdekelteinek kellene egy erélyes akciót indítani, hogy az új állomás kérdése rövidesen megoldható legyen.

AZ ALFÖLD SZÉPSÉGROVATA.

Weisz Hugó felv.
Hoffmann Hajnalka.

NŐI HŰSÉG.

Orosz történet.

. . . Mindent elhiszek: okosságom oda van, — a lelken, a testem a tied. Felesküdtém követődnek, hitsorsosodnak, halálodban osztozónak, legfőbb bűnödöt magamra vállalom: csak ne kinozz tovább! . . . E kétségbeejtő szavakkal fordult Domarov Olga szeretőjéhez Berdakin Vladimirhez, miközben karjával átfogta a férfi nyakát és hevesen esókolgatta annak arcát. Ne tégy semmit, — folytatá hízkelkedve, beszédét a nő, — hisz követőd száma kevés, a rendőrség is ébren van, figyel minden mozdulatodra. Egyetlen elszámított eselvetés kalitkád lesz neked, — honnan élve nem fogsz kiszabadulni.

— Hogyan? . . . — vágott közbe Vladimir, miközben a nő karjait erőszakkal lerántá — hát már nem vagy a régi? . . . Olga, te megváltoztál. Hallgas meg! . . . Elveimnek érvényesülniök kell, — mert a mig csak e hősvatagon orosz lesz, — addig kell nekem s követőimnek küzdeni.

Uj dolgot, uj eszméket akarunk a népbe oltani, felvilágosítani akarjuk őket, hogy lássák meg, milyen is az urak önkénye, s mi a szolgálai hatalom . . .

százával hurcolják Szibériába a felvilágosítókat, nem szabad a fanatikus népnek tudni a valót, mert ha szeme kinyílik, — akkor vége az urak hataának! . . .

Olgám . . . benned bizom, hallgass tovább, — szel-le-nülj te is át, rázd le magadról a mostani világ salakját, s kísérj figyelmeddel egy ideálisabb körbe. Ha eszeddel

oda felemelkedel, — be kell látnod, — hogy célunk helyén való, — nem tömeget, hanem fajt, nemzetet s talán, világot akartunk a régi józan mederbe terelni . . .

— Nehéz lesz az édes Vladimirom, — szólt felélen a nő, — ma csak érdekből eselekszik mindenki. A becsület, a becsület: az hitvány rongydarab! . . . De beszélj tovább . . . areod át nemesül, valami láthatatlan szellem szavát hallom, — mintha azt mondaná: Vladimir belőled nagy ember lesz.

Csak milyen uton? szólt közbe Vladimir, — mert én többé elveimtől el nem állok, — ezért ha kell vére-met is ontom . . . De az utódaim megtudják, hogy volt egy ősiük, a ki egy elnyomott nép élére állt s ki akarta vivni az egyenlő szabadságot.

Nem szólok többet, te ugy is hiszel nekem mindent s ez méltó elégtétel. Most eltávozom innen messzire, magammal nem hívhatok senkit, tisztán egyedül kell a harcot felvennem, — melynek ki tudja mikor lesz vége? . . . De mielőtt eltávoznék, esküdj meg nekem Olgám, hogy hű leszel, soh' sem esalsz meg!

— Esküszöm! . . .

— Nem leszel-e árulóm?

— Soba sem!

— Átkom kísérjen, ha szavad megszeged! . . .

— Most elég Olgám, jöjj keblemre. Ott tartotta az érző és lelkesedni tudó szíven a nőt s fejét kedvesének vállára hajtva esenedesen zokogni kezdett . . . Így bucsuzott el a modern elvek apostola, egy titkos egyesület vezére és lelke s midőn arcon esókolta Olgát s megfogá kezét — az remegett . . .

Hogyan szíved kezéd reszket?

— Féltelek én édesem, hogy bajod fog esni . . .

*

Mereven bámul ki a vonat ablakján Vladimir s egyhangusággal szemléli a hősvatagot. Néhol egy-egy kis falvaeska tűnik elő, még az is magán hordja a zordság és kietlenség bélyegét, egy darab termékeny föld sem látszik, s ilyen kietlen országban kell egy fenséges eszme-nek megtermékenyülnie . . . Feltétlenül kell, — mert e nélkül nincs szabad ország, nincs szabad, önálló nemzet . . .

Elmerengésében a vonat jegyszédőjének harsány kiáltása zavarta meg s kalapját mélyen szemére huzva szállt ki a kocsiból. Kis helységbe érkezett meg, — melynek lakói szabad eszmékkel voltak tele. S mikor az est leszállt, akkor Vladimir megjelent az egybehívott gyülekezeten, melynek tagjai arcrá, hangra, termetre idegenek — mert az álarc elfed minden ismertető jelt, hiszen csak egyben — elvben ismerősök és testvérek . . . s bármily nagy is bizalom egymás iránt, még sem lehet álarc nélkül megjelenni, mert ez már meghonosult szokás s így állandó eselekvés-mód. Minden szem az uj jövevényen esüng, ki gyújtó hévvel, szeretettel az eszme iránt lelkesedéssel eszél. S kis szünetet tartva folytatja elhagyott beszédét . . .

Ha tudni akarjátok, — megmondom . . . Vladimir vagyok eszméknek s célunknak közkatona, a melyerl

nemesak élni. — de ha kell, halni is tudok. Nem trónt akarunk megingatni, nem vérben akarunk fürödni, emberhalmazt megsemmisíteni, hanem a szolgaságot megszüntetni, azt kell kivívni, hogy ur és paraszt egyenlő legyen, egyforma jogokat élvezzen mindkettő, mert a haza fogalma csak akkor lesz szilárd alapra fektetve, ha ez sikerül nekünk. Mert ha mi adózunk az egységes hazának, neki is kell valamit nekünk adni, mert csak így teljes a mi működésünk s az a fogalom, melyért minden hazafi lelkesedik . . . Testvérek! . . . Atyám fiai! Kevesen vagyunk még apostolok, de elegendők arra, hogy eszménket hirdessük, eleintén csak egyeseket hódítunk — meg, de ezek is követnek s ők már tömeget hódítanak meg . . . Küzdjetekek oroszlan bátorsággal, ne retentsen vissza semmi és senki, mert áldozat lesz okvetlenül, de viszont ezeken nő fel eszménk fiatal fája, mely erős hatalmas mert az idő s ezzel az emberek száma is növelni fogja azt.

Elvetekek legyen: a küzdés, kitartás és emberszeretet, s ezzel mindent elérhetni . . .

Mikor Vladimir beszédét befejezte, az eddig esendben ülök felugráltak székeikről s lelkesedve kapták vállukra a szónokot, ki megelégedett mosolyal ajkán nézte a tömeg kitörő lelkesedését és szeretetét . . .

Ez még csak egy morgó, izzó láva — gondolta Vladimir — ha ez rést üt, — mindent eláraszt, — harsolni fog mint az égi elem s ezeken felépül egy új, modern hon . . .

*

De nézze Olga nagysád, azért hogy ez a rendőrtisztí egyenruha van rajtam. — ne idegenkedjék tőlem, hiszen már láthatja, hogy két éve epedek kegyei után, s magáeska olyan mint a szikla, — érzéketlen, — nem hisz nekem. S ekkor Wlajkov rendőrtiszt megfogta Olga kezét s arra egy esőket nyomott.

— Látom, hogy eped utánam, vágyakozik — szökt Olga, — de szívem másé, még pedig egy olyan emberé, aki meg is tud beesülni s akit én imádni tudnék, mint egy szentet.

Lássa. — ezzel egy sürgönyt vett elő — még e távolban is gondol reám. Ennyi figyelemben más tudom, hogy nem, részesítene . . .

— És mi olvasható a sürgönyben . . . kérdé fűrészően a rendőrtiszt.

— Valami különösség nines! . . .

Ezért megmutathatja csak? . . . Vagy talán félti? . . . s ezzel a papírt kiszakíotta Olga kezéből, kit a váratlan orvtámadás meglepett. Wlajkov izgatottan bontotta ki az összehajtott sürgönyt s mohón olvasta:

— Holnap jövök. Nagy események. Mindenfelé nagy lelkesedés. Alig várom, hogy láthassalak!

Imádó Vladimirod.

Ki ez a Vladimir? . . . Talán csak nem a fivéred?

Nem! válaszolt Olga akadémikusan, még ennél is több — a szeretóm, — a bálványom! . . .

— De mitéle eseményekről és lelkesedésről beszéló, tit kinek titokzatossága pereről-perere jobban érdekel . . .

— Ne legyen kívánesi . . . Ön, erőszakkal nem tud vallomásra bírni Különben sem árulnám el.

Ah! szökt meglepettten Wlajkov most már tudok mindent! S ezzel kalapját véve indulásra készült s midőn Olgával ke et fogott erősen a szeme közzé nézett s nyomatékosan sugta a fülebe, — a te Vladimirod az állam ellen izgat, — ismerjük a modern s felforgató eszméket. Lesz idő mikor te jösz hozzám kérni! S mikor szenvedélyes szavait befejezte, hirtelen mint az árnyék tűnt el . . . Olga pedig a legnagyobb kétségbeeséssel várta a holnapi napot, mert érezte, hogy többet mondott Wlajkovnak a kelleténél.

Végre megvirradt . . . a különféle irányból érkezett vonatokat a nagyszámu rendőrség kutató szemmel figyeli, mert Moszkva a modern világfelforgató tanok terjesztőinek fő fészke. S míg a rendőrség hiuz tekintettel figyeli az érkezőket, addig Wlajkov, Olga lakásának kapuja előtt járkál fel és alá lesi a biztos zsákmányt, melyet azért is el kell láb alól tüntetni, hogy Olgát jobban megközelíthesse. Vladimir éppen akkor ért a hához.

Pardon uram, nem Olgát keresi kérdé a polgári ruhába öltözött rendőrtiszt.

— Vladimir meghökkent, de zavarát legyözve bátran felelt. Talán van ehhez valami köze?

— Igen! Olga elutazott s talán e sürgöny készítette erre, miközben ezt Vladimir arca elé tartotta.

— Megesalt a kigyó sziszegé fogai között Vladimir.

— Uram ön a törvény nevében foglyom, miközben mellén megragadva Vladimirt a másik kezével sipját előrántva, teljes erővel belefujt. Egy pillanat alatt népes lett az utca. A larmára Olga is kirohant s meglátva Vladimirt, hirtelen szobájába futott, de néhány perc mulva már a fogolyt körülvevő tömeg során áttört s Wlajkovot egy lövéssel leterítette.

A körülállók megborzadva szemlélték a jelenetet s az elősiető rendőrök elfogták Vladimirt és Olgát. Utközben halk hangon sugta oda Vladimir Olgának: Még sem esalatkoztam benned te hűséges nő! A jó Isten legyen veled . . .

*

A szibériai ölbánya egyik üregében egy szerencsétlen ember nehéz munkát végez. Arca halvány, egész alakján látni, hogy egykor jobb időknék volt a tanuja. Azt mondják, hogy Berdakin Vladimirk hívják, s foglalkozott nagyon a nihilista tanokkal. Sorsát megadással viseli, akáresak Olgája, ki elszakítva tőle hasonló sorban szenved . . .

Emérico.

Az „Alföld“ előfizetési ára:

1/4 évre 2 kor. 50 fill.

1/2 „ 5 „ — „

egész évre 10 „ — „

Az „ALFÖLD“ kiadóhivatala

TÜNDÉR ÁLOM.

Erdő megett, erdő alján,
Hűs gyep-ágyon, patak partján.
Ifjút csókol csendes álom:
S a képzelet sebes szárnyon
Elragadja árkon, bokron.

Kél a szellő, reng az erdő,
Csodás tündér tűnik elő.
Bájjal siklik, válla hajlik,
Táncban kering, közeledik,
Dalra zendit: dala hallik.

„Szép ifju! érted jöttem,
Te leszel a völégényem.
Hogy ki vagyok?... Tündér vagyok,
Érted élek, Érted halok,
Jer csak gyorsan, jer' csak legott!”

Ifju ébred, álmából kél,
Csodás tündért, lát és szemlél...
Az meg hioja csalogatja.
Rajta tapad tűzszempárja,
Megigézi, babonázza.

„— Országomba jer csak vélem,
Oly jó vadon mély őiében!
Lépted „neszt gyep felfogja,
Vidit madár vig danaja,
Csákos, kedves csattogása!”

S tündér táncol, bájjal siklik,
Liljom karja táru-nyilik;
Völégényét csalogatja,
Ede: szóval hioja-csalja,
Megigézi, elbájolja.

Ifju mostmár mindent feled,
Tün' előle föld, ég s berek.
Tündér meg gyors táncát járja,
Mindkét karja nyitva-tárva,
A kedvesét hioja-csarja,

Ifju felkel, lépte neszt ver,
A tündérrel együtt lépdél,
Le a völgybe, fel a hegyre —
Messze-messze zöld erdőbe,
Vad mélységet át-átlépre.

Tündér hajlik, bájjal siklik,
Örcény zajlik, jaj szó hallik, ...
Kél a szellő, reng az erdő;
Ifju nem jó többé elő —
Másnak táncol már a sellő ...

ifj. Reitter Ferencz.

IZA ÉS PÁLMA.

Regény.

5

Irta: Liptófalvi István.

Másnap a délutáni séta után Iza újra látta az az ablakból a kadétot arra lovagolni egy társával, és fejcsóválva nézett vissza a fiatal vitéz a nyitott ablakon kikönyökölő leányra. Iza azt a figyelmeztést olvasta ki az ifju szeméből, hogy ma az utolsó nap. ha nem teszed meg, holnap már meghalok.

Iza tehát elhatározta, hogy történjen bármi ő beszélni fog ma este az ifjuval és észre téríti, hogy ne csináljon valami bolondságot. Utazzon el csak nyugodtan Erdélybe, ő is haza megy nemsokára és akkor meglátogathatja őket. De itt a zárdába ne csináljon neki kellemetlenséget.

A türelmetlen komitessé alig várta, hogy este legyen. Megint úgy tett mint tegnap, csak színlelte az elalvást mikor a szuszogó pomádéstégely benézett a szobájába.

A napos, ma a természetes apáca volt, akit elhizott alakja miatt Iza nevezett el pomádés tégelynek. A természetes nővér rest volt a kapushoz lemenni. Ezt tudta a kapus, és hogy Izának megkönnyítse a ki menetelt a kapu zárában hagyta a kulcsot, amit Iza azonnal észre kellett hogy vegyen. A megvesztegetett kapus ezzel is bátorítani akarta a félnék leányt.

Mikor a természetes nővér megnézte a folyosó ajtaját is, hogy zárva van-e, csupa szórakozottságból a kulcsot magához vette. Ezt meglátta a leelkedő Mária Kunigunda és oda szólt a nővérhez, hogy miért viszi el a kulcsot, hiszen ez nem szokás. A pomádéstégeiy szívesen átadta a kulcsot neki, hogy tegye vissza a zárba, ő rest volt az ajtóig menni. örvendett, hogy aludni mehet.

Mária Kunigunda nővér, nemesak hogy a zárba tette a kulcsot, de még ki is nyitotta, sőt még kilincsre se tette be az ajtót, hogy Iza annál könnyebben jusson ki a szabadba. Mert biztosra vette, hogy a komitessé megismétli a tegnapi kalandot.

Hogy Izára könnyebben rálessen a bosszúálló apáca, tehát előre kiment és meghuzta magát a kapus fülkéje megett. A kapus jókedvű volt, füttyreztetett és alaposan üritgette a sörös üvegeket. Már a harmadiknál tartott, mikor észrevette, hogy valaki halklépéssel a fülkéhez közeledik. Azonnal rádőlt az asztalra és szunyokálni kezdett, de fél-szemmel leste, hogy mikor jön a fülkébe a komitessé. A kapus csodálkozott, hogy oly soká késik Iza, pedig ő lépéseket hallott ...

Iza ebben a pillanatban tette be maga után a folyosó ajtót ... Ezt meghallotta a kapus, de azt nem vette észre mikor jött be hozzá Iza, mert a leányka úgy járt mint a lehelet ... Mikor látta, hogy nincs a kapus asztalán a kulcs, azonnal sejtette, hogy az bent van a zárban. Sőt a kapu nyitva

Az „ALFÖLD“ második kötetéhez
művészies kivitelű bekötési táblák 2 ko-
ronáért a kiadóhivatalban megrendel-
hetők. Arad, József főherceg-ut 22.

is volt. A kadet már régen lesekedett és türelmetlenségében már a kapukilincset is nyitogatta s észrevette, hogy nincs becsukva. Mikor Iza a kapus fülkéjéhez közeledett a kadet már be is nézett az ajtó nyíláson, de a leányt csak akkor vette észre mikor az a kapuajtóhoz ért.

A félelemtől alig tudott szóhoz jutni Iza és engedte, hogy a tüzesvérű kis kadet össze-vissza csókolja az apró kezeeskéket.

A fiatal leány csak most jött tudatására annak, hogy milyen veszélyes helyzetbe jutott gondatlan elhatározása miatt . . . Reszketett is minden izében. Az ifju katona vigasztalta és kérte, hogy legyen nyugodt, hiszen semmi baj nem lehet ebből. A kapuson kívül nem tudja senki, hogy a komtesse kijött a zárdából, az pedig már az ő érdekében sem mondja el és különben eleget kapott azért, hogy elősegítse ezt az ártatlan dolgot.

A szerelmesek alig tettek néhány lépést, mikor a kaput a leselkedő Mária Kunigunda a nővér becsapta és be is csukta, a kulesot pedig magához vette.

A kapus megrémült arccal rohant ki a fülkéből és visszakérte a kulesot, de az apáca nem halgatott a rimánkodó emberre, hanem siett fel a főnökhöz.

Ezalatt szegény Iza ott állt a kapu előtt és dörömbözött . . . A kadet rendületlenül ott maradt Iza mellett, ő nem törődött semmit a következményeivel és iparkodott vigasztalni Izát.

— Ne busuljon egyetlenem, mivel kompromittáltam, hát elveszem feleségül, majd ha hadnagy leszek. És ez, ha ön is úgy akarja hát elég hamar megtörténhet, mert karácsonyra várom a kinevezésemet.

Iza nem is hallotta, hogy mit beszél a kadet kétségbeesésében már az öklével is verte a kaput, és a kapus nevét kiáltotta, de mivel azt kihallgatásra a főnök nő magához rendelte, hát a szegény leány hiába erőlködött, hogy bejusson a zárdába.

A bosszualó apáca nem mondta meg a főnöknek, hogy Iza hagyta el a zárdát. A kapus pedig mindent tagadott. Égre földre esküdött, hogy ő nem tud semmit, ő a kaput becsukta de csupa szórakozottságból feledte bent a zárba a kulesot . . .

A főnök nő most sorra járta a növendékek szobáit, és mikor meggyőződött arról, hogy Iza nincs a szobájában, azonnal a kapuhoz sietett néhány apácával és beeresztették a siránkozó komtesse, aki most szánta bánta könnyelműségét és nagyon szégyelte magát.

A főnök nő mielőtt elment volna a kaputól, kidugta fejét az ajtón, és látta a tuloldalalon a siető lépésekkel haladó katonát. Izának semmi szemrehányást nem tett, csupán megparancsolta neki, hogy amíg érte jönnek a szobájában kell maradnia. Érint-

kezni többet a növendékekkel nem szabad. Szóval szoba fogságot kapott a komtesse. Mária Kunigunda nővér felügyeletére bízták Izát, nem is látott mást a zárdá lakóiból, a főnök nő nem bocsátotta maga elé; a növendékeknek pedig nem volt szabad hozzá bemenni.

A pomádéstégely nővért és a kapust elesapták a zárdából. Az apácának azért kellett elmenni, mert nem ellenőrizte a kapust. Különben ennél az esetről szigorúan kellett eljárni, mert az intézet jó hírneve volt kockára téve. Ez után az eset után többet nem bízták a kaput férfi kezekre, minden este a napos apáca csukta be a kaput, a kulesot pedig magához vette.

Mikor a főnök nő beküldte Izának az atyja táviratát, hogy ő válaszoljon arra. A komtesse sietett is tudatni az atyjával, hogy semmi baja sincs, de azért csak jöjjön valaki azonnal érte.

Harmadnap délután megérkezett a főispánné. A főnök nő szívélyesen fogadta Iza anyját és azonnal el is mondott neki mindent. Menteni igyekezett Izával való eljárását, de nem tehetett másként, mert Iza komtesse a legnagyobb fegyelmi vétséget követte el. Sőt olyat tett, ami ha nyilvánosságra jutna hát a zárdá tekintélyét és jó hírnevét nagyon is aláásná. Tehát okvetlen el kell hagynia a komtessenek a zárdát.

Gróf Gorbóyné végtelenül röstellte a dolgot, és kérte a főnök nőt, hogy a növendékekkel ne tudassa az okát Iza távozásának, mert mint tudja is több erdélyi leány van a zárdában akik ha hazakerülnek még rosszabb, kényesebb természetű dolgokról fognak beszélni, mint ami tényleg történt.

A főnök nő megnyugtatta a grófnét. Sőt, — szót jó akaratral — rahabili tálni kívánoma komtessejét. Ezt ugyan még tegnap nem volt szándékom megtenni, de hogy a méltóságos asszony aggályait eloszlassam tehát az ilyen súlyos fegyelmi esetekkel ellenkező módon fogok eljárni Iza komtessejével.

— Az intézet alapszabályai értelmében, a mely növendék súlyos fegyelmi vétséget követ el a többi növendékektől minden bucsuzás és feltűnés nélkül kell, hogy elhagyja a zárdát. A komtesse távozásának a méltóságos asszony idejövetele elég ok. A növendékek sejtik, hogy valami történt, de mivel Iza társnőjük nyilvános bucsuval távozik, tehát fogalmuk sem lehet a súlyos fegyelmi vétségéről. A grófnő hálálkodva köszönte meg a jólelkű főnök nő szívességét és a bucsuzkodás után még a délutáni gyorsvonattal haza utazott Izával.

Az egész uton nagyon levert volt a grófnő. Nagyon bántotta az, hogy Iza ilyen kényszer uton volt kénytelen elhagyni a zárdát. Ha a növendékek előtt rehabilitálva is lett leánya, azért mégse volt az esettel kibékülve, nem is sokat beszélt Izá-

hoz az anyja. Ezzel úgy látszott, hogy a csintalan leány nem igen nagyon törődött és bohókás kedélyére egy cseppet sem hatott az anya bánkódása.

Minden állomás érdekelte Izát, azaz, hogy inkább az utasok, akik ki- és szálltak. Mikor Budapestre értek és kiszálltak a Perronra, Iza halkan felsikoltott a másodosztályú várteremből velük szembe jött a huszárkadét: Horgossy Béla. Az ifju katona összecsapta sarkantyus csizmáját és úgy tisztelgett a hölgyeknek, mint akár egy tábornoknak. Ezuttal pedig jobb lett volna, ha diskkrétül, szépen észrevétlenül elsurrant volna Iza mellett, anélkül hogy grófnő meg látta volna. De Horgossy huszár tisztihelyetes, még meg is állt egy pillanatra, azt hitte, hogy a hölgyek majd szóba állnak vele. Gorbói grófnő pillanatra sápadt lett a sejtelemtől és azonnal Iza leányára nézett és kérdezte:

— Ismered?

— Iza szemlesütve kivipirulva felelt anyjának:

— Mikor a karácsonyi vakáció után visszafelé utaztunk, itt Budapesten mutatta be Barkóczy a hadnagy urat nekünk.

— Hiszen tiszthelyettes, nem hadnagy; — szólt Gorbóyné, s kutató szemmel nézett a leánya arcába, tudta, hogy Iza nem meri az igazat megmondani.

— Anyuskám én már nem tudom, hogy hadnagy e vagy tiszthelyettes, mert én ekkor nem nagyon néztem meg, most pedig alig vettem észre, hogy nekünk köszönt.

— Sőt szemtelen volt majd meg előttünk. Azt hitte, hogy talán majd szóba állunk vele, menjünk vissza a koupéba, semmi kedvem sincs sok emberek közt lenni.

Iza éles szeme észrevette, hogy a kadét is felszállt ugyanabba a vagonba, csak hogy egy másod osztályú szakaszba tűnt el.

Budapesttől, Kolozsvárig elég hosszú az út még gyorsvonaton is. Mikor egy-egy állomáson Iza és anyja néha kinéztek az ablakon, látták a tiszthelyettest ide oda járkálni, hogy mutogassa magát Iza előtt, mert erre elég idő volt a míg vonat elindult az állomásról. De Iza úgy tett mintha nem látná, az anyja pedig egyáltalán nem törődött vele, sőt észre se vette mikor Kolozsváron már nem jött vissza a szakaszba a tiszthelyetes . . .

Iza alig észrevehető bölintással viszonzta a vonat elindulása előtt az ideál diskkrét bucsu köszönését. Kissé boszantotta, hogy Kolozsváron maradt Horgossy. De aztán eszébe jutott, hogy ide lett áthelyezve a fiatal katona, hát csakhamar megnyugodott a változhatlanba. Otthon az édesatyja szeliden megdorgálta Izát, de azért egy cseppet sem bánta, hogy itthon van a leánya. Gorbóy Félix gróf nem vette annyira a szívére az egész dolgot, mint ahogy azt a grófné tette. Palma örvendett legjobban, hogy kebelbarátnője végre haza érkezett. Volt is annyi

beszélni valójuk, hogy rettenetes. De persze csak akkor, mikor négy szemközt voltak . . .

*

Barkóczy mióta Párisban lakott csak nagy ritkán adott életjelt magáról, de a hírszárnya annál inkább több érdekes szenzációt hozott haza a híres festőről. Gorbóy Félix gróf különös szinpatióval viseltetett a fiatal festő iránt, azért most egy kicsit neheztelt is rá, hogy oly ritkán irt neki. Titokban az volt a terve, hogy ha Barkóczy mint híres festő meggazdagodik akkor szívesen adja hozzá feleségül a leányát. Mert az a száz-százötvenezer forint ami Iza hozománya lesz, nem igen elég hasonló rangu házasság kötéshez. Ezt többször mondta a feleségének is, de a grófnő hallani sem akart arról, hogy Iza Barkóczy felesége legyen.

— De én szeretném — mondta sokszor Félix gróf. — ha leányunk Barkóczy felesége lenne, mert az a fiatal ember igen nagyon tisztességes ember, és már egy kis vagyunkája is van. És ha így halad, hát bizony még milliomos is lehet belőle, mert elég számító ahhoz, hogy nagy bohém ne legyen.

— No én bizony nem igen hiszem, hogy Iza szívesen menne feleségül Barkóczyhoz, más természetű leány ő. Neki csak a katonatisztek imponálnak és tetszenek. Én remélem is, hogy majd csak megtalálja Iza az ő párját, illő körben. Elvégre Barkóczy csak olyan hétszilvafás nemes, hogy pedig Párisba kezdik felkapni az még nem sokat bizonyít, a mellett, hogy a siker tartós is lesz.

Félix gróf nem szeretett vitatkozni a feleségével, rá hagyta amit beszélt, de meggyőződése az volt, hogy Barkóczy festőművész nagyon jó férj lenne, és egy nem nagyon gazdag mágnás leánynak nagyon is megfelelő párti. No meg arról meg is volt győződve, hogy a fiatal művész fülig szerelmes a leányába.

Szegény fiu volt Barkóczy Tihamér, festőművész. A saját erejéből tartotta fenn magát már tizenhat éves kora óta.

Mikor Gorbóy gróf még képviselő volt, akkor hívták fel a figyelmét a tehetséges fiura már akkor Budapesten egy elég hírneves mester tanítványa volt. Gorbóy gróf kieszközölte az állami ösztöndíjat az ifju művésznek és akkor szabad volt az út Párisba. Alig lehetett husz éves Barkóczy Tihamér, mikor egy pályadíjat nyert Párisban. Nagyon természetes, hogy Félix gróf igen büszke volt erre. És az ifju művésznek irt válaszaiban, nem győzte őt eléggé buzdítani a további szorgalomra, hogy neki örömet, és a magyar művészetnek dicsőséget szerezzen.

A parlamentben annak idején el is dicsekedett vele, hogy nem kérte fel hiába a kormány figyelmét a tehetséges fiura. Mikor Gorbóy Félix gróf főispán lett, akkor elfoglaltsága miatt egy időre megszakadt a

fiatal művészel való levelezése. Pedig Barkóczy egy teljes évig rendszeresen, a szokott időközökben tudatta pártfogójával mindazt, ami vele történik. Már a harmadik tekintélyes díjjal vitte el a párisi tárlaton, mikor a magyar kormány is tekintélyes rendeléssel látta el és egyidejűleg Olaszországba küldte mint szakértőt műkinesek bevásárlására. Mikor ezt a megbízatást elvégezte és újra Párisba volt utazandó akkor bizta ő reá a két leányt Gorbóy Félix gróf, hogy a f. . . állomásig ügyeljen rájuk. A hol az abbé várta a zárda növendékeket.

Mint tudjuk Palma már akkor észrevette, hogy Barkóczy szereti Izát, de a komtesse nem sokat törődött a festőművészzel. Palma előtt pedig teljesen elvesztette az értékét Barkóczy azért, hogy az Izába szerelmes nem pedig ő belé.

Már közel öt éve, hogy Barkóczy Párisban volt a nélkül, hogy csak egyszer is haza látogatott volna Magyarországra. Ugy látszik, hogy a párisi élet elfeledtette vele Iza komtesse iránt való vonzalmát. De mikor tudatták vele, hogy az épülőfélben lévő új országházba freskók és egyéb festmények elkészítésére ő is kap megbízást egyszerre csak Budapesten termelt Barkóczy. S néhány hét múlva ellátogatott gróf Gorbóyékhoz is.

Meglepte a festőt az, hogy Iza felette barátságos volt vele, annyira, hogy régi szerelme a mely csak ifjusági bohém illúzióból fakadt, — most sokkal erősebb és igazabb érzélem lett. Szinte csodálkozott Barkóczy azon, hogy hogysis tudott ő öt évig távol lenni anélkül, hogy szívében a már akkor érzett szerelme nem térítette őt jóval hamarabb a visszautazásra.

Most hogy Iza oly sokatmondó szívésséggel fogadta Barkóczyt, az azt hitte, hogy a leány is szereti őt . . .

A festőnek az volt a terve, — mielőtt még Izát újra viszontlátta — hogy még vissza megy Párisba. De a sors ezt másképen akarta. Barkóczy nem ment vissza Párisba, még arra sem volt türelme, hogy néhány hétre távol legyen. Egy párisi festő barátját levélben bizta meg, hogy hozza rendbe ügyeit és a holmiját szállitassa haza Budapestre, a hol megvett egy atelert melynek földszintén üzletek is voltak. Barátai csodálkozva kérdezősködtek, hogy miért tett le arról a szándékáról, hogy visszamenjen Párisba. Hiszen az országház csak két év múlva lesz annyira rendben, hogy festeni lehet benne.

Később aztán, mikor Gorbóy grófék néhány hétre a fővárosba jöttek, meg volt a talány fejtve a barátok előtt, hogy Barkóczy miért nem megy vissza Párisba. Most a grófné is szívesen fogadta a festőművészt, mert belátta, hogy Barkóczy előtt fényes jövő és gazdagság áll. Most már nyugodtan gondolt arra, hogy Iza a felesége legyen.

De a báajos Izának eszéágában sem volt az,

hogy ő piktorné legyen. Ő legalább is huszárezredesné akart lenni. De az is csak úgy, ha az illető nem nagyon van a hajlott korban. Vagy hogyha már egy fiatal huszárezredes nem is lesz a férje tehát legalább is egyenrangú házasságra fog lépni, gondolta Iza: majd csak akad egy gróf akinek van egy két milliónyi vagyona. Az igaz, hogy neki csak százezer forint a hozománya, de hát nem ér egy kerek milliót az ő szépsége? . . .

Ilyen gondolatok kovályogtak a szép Iza komtesse szöke fejecskéjében. Szó sincs róla, tetszett neki Barkóczy és sejtetni isengedte a fiatal művészzel, hogy őneki nem közömbös, sőt rokonszenvezik is vele. De Izának magasan szárnyaló lelki ábrándjaiba sehogysem illett a puritán lelkű piktor, aki az élet nehéz megpróbáltatásai miatt nem igen volt turbékoló természet. Hanem, a szívet a szája tartotta és Budapesten a legelső magányos pillanatban megvallotta Izának végtelen szerelmét.

Iza illő meglepetéssel fogadta Barkóczy vallomását s a bonton megkövetelő szabályai szerint, — végtelenül megtisztelve érezte magát, de okos és művelt leányhoz illően, meggondolási időt kért és különben is mielőtt határozná, az édes anyuskának kell elmondania mindent.

Barkóczy most már sejtette, hogy Iza játszott vele; hízelt neki az ő hirneve és szerette, ha udvarolnak neki. Szóval udvarlónak, talán elefántnak is igen jó lehet a híres festő, de férjnek mégis mást kell megéssnie.

A grófné, mikor meghallotta leánya okos véleményét, homlokon csókolta és azonnal szakasztott hasonló véleménye volt neki is:

— Én azt hittem, kedves leányom, hogy te is szereted Tihamért, azért aztán elnéztem, hogy mindig együtt vagytok. De ezt kedvesem nagyon rosszul tetted. Ha nem szereted, annak én csak örvendeni tudok, mert sokkal fényesebb pártit szántam neked. És lelki szemeim előtt sohase képzeltem azt, hogy egy piktor felesége legyél. De mivel atyád is, úgy szólván számított arra, hogy Barkóczyhoz adjon feleségül és amióta Tihamér haza jött, te nagyon kitüntető kedvességgel fogadtad udvarlását; elvégre is a te boldogságod érdekében én lemondtam terveimről és meggyugodtam abban, hogy a festő a vóm legyen.

— Édes anyuskám, én egy pillanatra sem gondoltam arra, hogy Barkóczy neje legyek Jó fiu és gavallér ember Barkóczy, de nekem egész más az ízlésem. Egyáltalán én még eddig nem voltam szerelmes. Talán ha szeretném Tihamért, az volna legokosabb dolog, hogy férjhez menjek hozzá, de tudom, érzem és tisztában vagyok azzal, hogy nem szeretem. Dehát miért akarjak magamnak meg neki is rosszat

Sajnálom szegény Tihamért, de majd csak vi-

gasztalódik, hiszen szeretett már öt év előtt, mégse jött haza egyszer sem. Dehát biztosan tudom, hogy most is hamarosan el fog felejteni.

A grófné nem győzte eléggé dícsérni, a leányát, hogy milyen fennkölt szellemű, hogy milyen okosan és számítóan tud gondolkodni. Ujra homlokra csókolta leányát és sietett a férjével tudatni, hogy a leánya nem szereti a festőt, tehát nem lesz a felesége.

Gorbóy gróf nagyon sajnálta az esetet és kijelentette a leányának, hogy szívesen látta volna őt Barkóczy oldalán . . .

Mielőtt Iza atyja tudatta volna Tihamérrel, hogy ne számítson leánya kezére, — a festő sejtette hogy Iza csak játszott vele akkor, amikor ő legkomolyabban udvarolt neki. Dehát egy cseppet sem lepte meg az, mikor Gorbóy gróf tapintatosan tudtára adta, hogy Iza még nem megy férjhez . . .

Barkóczy most már lehetőleg kerülte Gorbóyékát, nem akarta, hogy lássák szomorúságát. A szerelmi csalódás végtelenül bántotta az egyenes lelkű embert. E mellett még anyagi gondok is bántották, oly annyira, hogy most már Párisba se tudott visszazamenni anélkül, hogy jó hírnevének ne ártsanak a hitelező hiénák. Nagyobb összeggel tartozott még az atelierre is amely összeg máris esedékes volt . . .

A fiatal híres festő neve és százezer forintot érő atelierje még elég biztosíték volt arra, hogy egy nemfennhézajzó, mult nélküli pénzes leányt vegyen feleségül.

De hát a józan ésszel bíró festőművész feltette magában, hogy esetleg fájó, de hasznos érvágást visz véghez magán. Szóval megragadja a legelső kínálkozó, elfogadható alkalmat és megnősül.

(Folytatjuk.)

SZÍNHÁZI REGÉK.

Töredék egy megirandó komédiából.

Írja: Floridor.

Bevetés:

Apolló a ki jól nevelt gyerek
Megenve az égi bájos éneket,
A sok nektár és rózsa illatot
Leszáll a földre s gondol egy nagyot
S megnézi végre a híres Aradot,
Melyről annyit regéltek már neki,
Hogy végre is hó vágyat érezett
Szinről-szinre látni a népeket
Hogy a beszédben valóság mi lehet.
S amint leszállt, keresni indult hát,
Hogy feltalálja a muzsák templomát
Sok keresés után végre vrátalál
A többit elmondja ő szép istensége,
A mint alább itt minden írva áll:

Apolló:*)

Mily ház az ott a város szívében?
Melyen felírva áll, hogy: „Városi“
Mily ház az ott, melynek homloka
A szépet és jót fennhangon hirdeti?
Homlokán a lant is ott ragyog
Jelezve, hogy muzsák temploma.
Im üdvözöllek diszes épület!
Te volnál hat a művészet csarnoka?
Valóban az, nem hittem szememnek,
S meg kérdezém a hordárt tisztelen,
Hogy az a nagy, diszes épület
Voltaképen mégis mi legyen?

Hordár:

Ah, az a színház (felel sapkát levéve)
Oda mennek mulatni az urak
S arról beszélnek ma már utca hozzat
Mert színházba járnak nagy divat.
Én is kerestem szépen még tavaly,
Körül hordoztam holmi cédulát,
Melyen hirdették nagy vastag betűkkel,
Hogy két játékra „megnyerték a Zsázsát.“
Tavaly volt csak, ma már nem divat.
Igy változik uram a hangulat,
A „sajtattakár“ sok ujság az oka
Azt mondták akkor „hogy komédia“
S azóta vége, alig van kereset
Mindenben hibát találnak „ezek“
S ki veszik a szegény szájából a kenyeret
Pedig a „direktor“ az „selyem gyerek“.
Barátomnak szólít, ha velem szóba áll.
Derék „nagyur“ mondhatom tisztellel
Ily jó urat, uram soh'sem talál.
Nem hiába, hogy Pestről jött ide,
Mégis látszik, mert finom a szíve,
Azt mondják róla, hogy nagy „komédiás“.
Hogy csak ígér s „anzágot“ s mitsem ad,
De a mit ígér az fenn hangon hirdeti,
Csak az a kár, hogy el is feledi.

Apolló:

„Köszönöm elég!“ mondám, és legott
A bőbeszédű hordár eltávozott,
S keresni mentem a főbejáratot
Es a mint járok gyanutlan szerteszét
Im egy kövér ur kidugja nagy fejét;
Kíváncsian rám néz és kérdi édesen

Főpénztárnok:

Szolgálhatok jó jegyel kedvesem?

Apolló:

Mindjárt gondoltam, ön a Kasier lehet

Főpénztárnok:

Én Gonda vagyok (volt rá a felelet)
Ah ismer engem az egész Arad.

*Elegánsan öltözött zvikeres jóképű uri ember

**Városi kávéház

Ki jegyet nem kap az otthon marad.
Ha premier és vendégjárás vagyok
Kedvel engem a publikum nagyon
Könyv nélkül tudom ki bérel és ki nem,
Kit ne ismernék, nincs olyan senkiséim.
De mit látok, ön talán „idegen?”
Mert önt nem láttam még itt sohasem.

Apollo:

Mit adnak ma, (kérdem a jó urat)

Főpénztárnok:

A „Götterhaltét” ah az pompás darab
Pesten adta tavaly volt gazdám Leszkay
S titkárja írta „Merkl” a híres Mérei.
Oh nálunk híres itt, mindenik darab
Oh szörnyen művelt híres város: Arad.
Van Szelleje kérem, Böhme és Kriványa
Van itt minden fajta vigye el a fránya.
Még itt vagyok én is, én is híres vagyok
Tíz éve, hogy hordok egy tarka nadrágot.

Apollo:

S a jegy ára?

Főpénztárnok:

Pont három korona!

Apollo:

De jó uram, hisz ez mérgező drága!

Főpénztárnok:

Apropo mérgező? Azt még nem árulok.
En Gonda L a főpénztárnok vagyok!
A jó Aradi azt mondta volt nekem:
„Gonda fiam, ha én lehunyom a szemem,
Vigyázz te Aradra reád bízom fiam”
En örzöm azóta és itt vagyok uram.
Hiszen a Zsül ur is mozgató sok követ.
De a régi jó Gondát „*Ki tenni*” nem lehet,
De uram mit mondjak, Halátlan a világ!
Sokat ígér nagyon s bizony keveset ad.
A Zsül is ígérte, ha újra megmaradok
Ad gázsí emelést és percentet kapok,
De már visszazívta és tudtomra adta,
Hogy már nem emlékszik és csakugy „álmodta”
De van róla „íráska” azt én nem álmodtam
„S apropó” kezemből máig ki nem adtam.
Mert hát én hiába főpénztárnok vagyok
Es verebet fogni dobbal nem indulok
Aláztszolgája uram! Már nem tartóztatom
A nagy közönség itt vár már rég a nyakamon
Mert hiába nálunk „üzlet-üzlet” marad,
A viszontlátásra ajánlom magamat.

Apollo:

Es ezzel engemet a faképnél hagyott
Es árulta tovább a zsülyét, karzatot,
Megnézem óram, még csak ötre jár.
Hát e hosszú napnak nem lesz vége már,
Még is csak jobb az égben oda fenn,
Mint sárban járni a földön idelelni!
S amint kijöve körül nezem magam

Egy sötét alak gyorsan mellettem elsuhan,
Utána többen gyorsan lejtének
Cipelve vállaikon nagy reklám képeket,
„Frizzó felirva” — s lefestve az alak
S néhányat gyorsan falra akasztanak.
Ki ez az ember? Kérdem az egyiket.

Munkás:

Ah az a titkár n gyon popásm gyerek.
A színház esze, — művésze, mindene
Egy szóval ő a direktor jobbkeze.
Különben „Békés” de ott békételen,
Hol a „színi üzlet” nem megy rendesen.
Olyankor ő csak gázsít redukál —
Elesap mindenkit, Zsülig meg sem áll
Elesapná őt is ha rajta állana.
A fő az „üzlet” a többi csak komédia.
Ő is különben nagy komédiás, —
Nagyobb mint Frizzo — s ez nem tulozás,
Ugy átváltozik akár csak Lucifer,
Ha pénzről van szó senkit nem ismer
Kefésnek készült, — bár nem iszik soha
Féldalt néz, — bár nem fáj a foga
De mint titoknok áll rendületlenül
Nélküle nem tud sehogy élni Zsül,
Próbált már más is titkár lenni itt,
De ugy a nyakunkra ült a deficit,
Hogy krumplicukorral hozták vissza újra
S most már ő parancsol ő e színház ura,
Mi csak ugy lézengünk akár a légy ősszel, —
Már mindent elmondtam: a jó isten önnel.
(Munkás el)

Apollo:

(óráját nevezve)

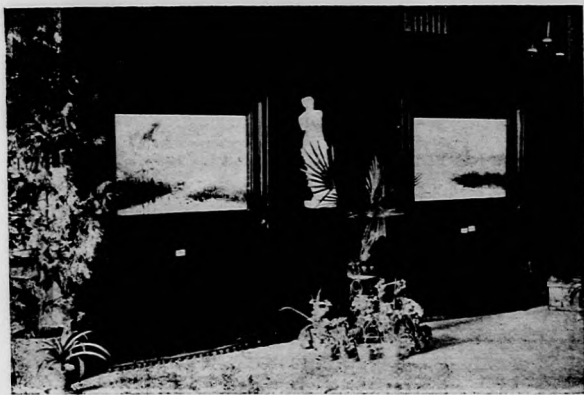
Félnyole az óra jerünk színházba hát,
Nézzük meg a muzsák esarnokát
Kik és miként hirdetik az ígét,
S e szép világban nézzünk szerteszt...
(belép a színházba)

Folytatja: Floridor.

KÉPKIÁLLÍTÁS.

Urhegyi tanár képképzéséről kívánok röviden megemlékezni az „Alföldben”. Mindig örömmel ragadtam meg az alkalmat megdícsérni olyan hívatott embereket, a kik az igaz művészetet nem nézik közönséges mesterségnek, hanem abba a mit megteremtének, iparkodnak a lelköket is beletenni. Az igaz művész mindig magában hordja teljes egyéniségét.

Mikor még nem volt szerencsém ismerni Urhegyi urat és láttam az első kis képét, teljes képet alkottam magamnak róla, hogy ennek az embernek így és így kell hogy kinézzen. S mikor szerencsém volt megismerni a Tanár urat, magamban gondoltam, hiszen én ezt az embert

Matusik tanár felv.
Urhegyi tanár képkiallításából.

ismerem, ilyenek láttam őt lelki szemeim előtt. És tényleg olyan is műveiben, mint a milyenek képzeltem lelki szemeim előtt.

Igaz minden esetvonása és természetes minden egyes színe. Ez pedig elég nagy dicséret egy igaz hivatott tájkép festőművészre.

Nem kell az igaz művésznek hangzatos „dicséret” „hogy ilyen, meg olyan” „plain air” hangulat „felrakás”, „tompitást” stb. cifra frásisok, melyet a nagy közönség úgy sem ért meg, miután nem hallotta, csak legfeljebb olvasta valahol néha ilyen nagy fejű és nagy képű műkritikusnak beképzelt kontár ember írka firkáját, ki néha olyan zagyvalékot ír össze-vissza, hogy még ő maga sem érti meg.

De hát ilyenek az emberek, az e fajta majmok irkafirkája iszonyu port ver fel, mert lám olyan idegen szavakat halmoz fel melyet a jó olvasó közönségnek még a nagy apja sem hallott, de hát tetszik nekik — mert igen jó hangzik — s idővel ha az olvasó be tudja jól roszszul magolni még hasznát veheti. Irván kritikát holmi „Alkonyatról”, „Nap le és felmentéről”, „Köd előttem, köd utánam” című romantikus hangulatu képekről: mint a nagyfejű műkritikus használja ezt a banális kifejezést stb.

A művészetnél egyáltalában fő az „inspiratio” ha az megvan, minden megvan és a művésznek nyert esatája van. Az inspiratiót pedig leírni nem lehet éppen úgy mint a „hangot” vagy a színt. Le lehet írni jegyekkel, jelekkel de annak a híres énekes vagy énekesnőnek csak akkor halljuk a hangját igazán, ha ott vagyunk a teremben és saját füleinkkel haljuk. Hiába ír Dr. Béli Izor hátsó számos kritikát a „Timberről” légyságról — stbről mégis ott vagyunk vele a hol voltunk. Éppen úgy nem lehet leírni Rafael, Rubens, Rembrandt, Van Dyk, Munkácsi stb. képeit, azokat látni kell s nem olvasni. Nincs az a nagy író, ki csak megközelítőleg is le tudná írni ezeket a remek alkotásokat hát még egy mostani seccacios barázda

billegető „Tollkezelő” fiatal ur, ki mindezeket a nagy neveteket még hírből sem ismeri. Rátérve Urhegyi tanár képkiallítására igaz öröm tölti el szívünk, hogy van Aradnak egy igaz művésze, ki a természetet ismeri és azt meg is tudja festeni olyan művészileg, hogy bizony messze kell nagyon „gyors vonaton” utaznunk, míg Urhegyi tanár kedves képeinek párját találjuk.

Igaz és hü minden legkisebb porcikájában minde-nik képe.

Az a száradó kukoricaszár egyik kis képén hogy milyen remekül van megfestve — Azok a vizek. A ködös levegő. A „nyírfák” stb. — nem próbálom leírni, mert akkor csak jó magamra dupláznék, mert ezeket a kedves dolgokat leírni nem lehet. Szívükből kívánom Urhegyi tanárnak, ne lankadjon, legyen kitartó, mert eljön az idő, hogy mindazok kik tőle most képet vettek, s hála az égnek elég sokan. — örülni fognak majd egyszer, hogy olyan olesón jutottak Urhegyi tanár képeibe az anno dazumal.

Végh István.

Matusik tanár felv.
Urhegyi tanár képkiallításából.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A szezon vége felé úgy látszik, hogy hiába minden iparkodás. Pedig hát a színházban eléggé iparkodnak arra, hogy a közönség nap, nap után megtölthesse a színházat. Úgy látszik, hogy Felhő Rózsi sem vonz. Egy két este a viszontlátás lázában zsufolásig megtöltötte a színházat a közönség, de bizony most meg nap, nap után üres házak mellett játszanak a színészek.

S. Hadrik Anna helyett, aki nem jött Zilahihoz: Markovics Margit lesz októbertől a társulat hősnője. A Vöröstalárban mutatkozott be, az aradi színpadon először és általános tetszést és sikert aratott. Úgy drámában mint vígjátékban határozott elsőrendű tehetsége lesz a társulatnak.

B. Pákey Margit, az új társalgási szende művésznő,

A NAGY VILÁGBÓL.

eddig nem jutott olyan szerephez a mely az ő egyéniségének teljesen megfelelt volna. Mindössze kétszer lépett fel. A dolovai nábob leányában Vájlunk el című darabokban. Meglátszik Pákey Margiton, hogy nem kezdő művész és hogy teljesen otthonos a világot jelentő deszkákon, a mellett izlésesen és eleganciával öltözködik. Erdemleges kritikát majd akkor írunk róla ha neki megfelelő nagyobb szerephez jut.

Most egyébként a színházi eseményekben az a legérdekesebb kérdés, hogy melyik színigazgató neve kerül ki győztesen, a torony alól.

Városszerte azt hiszik, hogy Zilahy titokban biztosra veszi azt, hogy övé lesz a színház újabb három évre is. Elvégre abban neki igaza lehet, hogy neki van a legtöbb szemmel látható garanciája arra, hogy ő legyen újra az aradi színház igazgatója.

De most már több pályázó vágya — hogy az aradi színház igazgatója lehessen — nem annyira illuzióris is, mint ahogy azt eleinte hitték. Itt van legelső sorban Odry Lehel a kinek gazdag művészi tapasztalat és tudása mellett a szükséges anyagi garanciák is rendelkezésére állnak. Ez az utóbbi hír kering Marházi Miklósról is. Ezek mellett Szendrei és Kövesi erősen hiszik, hogy ők vonulnak be az aradi színházba mint direktorok. Szó sincs róla tekintélyes összegeket hajt évenként az aradi színházi vállalat a direktor zsebébe. Tehát nem is esoda, ha annyira törik magukat a pályázók a színház elnyeréséért.

Katinka grófnő, nagyon kedves zenéjű operett, melyben Felhő Rózi és Z. Singhoffer Vilma játszották a főszerepet. A direktorné játszotta Pető diákot, ugy alakításával, mint énekével zajos tetszést és tapsot aratott. Kedves és szép Katinka grófnő volt Felhő Rózi, s előnyére van az, hogy most nem esap tulásba a mimikával és ezt jól teszi, mert játéka sokkalta művészibb értékkel bír. Polgár Sándor kitünő mókás Teofil herceg volt, állandó derültséget keltett. H. Fekete Aranka énekszámaiért nyílt színen tapsot kapott. Az operett valószínűleg még több telt házak előtt kerül színre: és ezt Farago Jenő és Hűvös Iván, a szerzők meg is érdemlik.

Sursum corda. Az aradi színház egyik legközelebbi újdonsága, mely a jövő héten kerül bemutatóra. Bosnyák Zoltán darabja, a Sursum corda. A színműből már javában folynak a próbák, úgy, hogy teljesen hűen kerül a darab premierre. A főszerepeket Aranyossy Janka és Ternyei játszik.

EMKE gyujtót kérjen mindenki!

Port-Arthur. A világ szeme most Port-Arthuron van. Mindenki érdeklődéssel olvasta a lapokban a háborus eseményeket. A milyen jelentéktelen hely volt ez az ázsiai kikötő városka, olyan nagy hírnévre tett most szert.

Port-Arthur hírneve az oroszok gyászával, szomorúsággal és bánattal van kapcsolatban. A világtörténelemben mindenesetre helyet szorít magának Port-Arthur, mint ahol a rettenetellen és hatalmas Oroszország a tengeri hadakozására a kegyelem dőfést kapta. Mert az óriási hajó Petropavloszk elsüllyedésével jóidőre megszünt Oroszország tengeri hatalom lenni.

Szegény Makarov tengernagy, ő ugyan megjárta. Nem hiába hagyta el olyan nehezen Szent Pétervárt. Talán titkos sejtelmek gyötörték, hogy nem látja többet viszont a hazája fővárosát. Szó sincs róla dicsőséges halált halt a tengernagy, sirathatja is Oroszország ugy őt, mint azt a hatszáz szerenesetlen orosz tengerészt, a kik a hullámsirban lelték halálsukat.

Kóvályognak a hollók Port-Arthur felett, lesz most nekik miből lakmározni. Természetes, hogy Japánország ez idő szerint örömmámorban úszik. Oroszországban pedig sirnak az anyák, az apák, a testvérek: sirnak mindazok, akiknek valakije odaveszett a port-arthuri öbölben.

A bestiális lelkek. Csak nemrégén egy intelligens urinó akarta méreggel elpusztítani az urát, óriási szenzációt is keltett országszerte, a gyulai járásbíróné esete aki, hogy szerelmének élhessen az esküvel kötött házasságot férje megölésével akarta széjjel szakítani.

Kinek lelke romlott és perverz annak sorsa megvan peesételve . . . Mert a bestiális tette készítő érzelmek nem törődnek az intelligenciával. A ki, az ilyen bestiális lelkek, kegyetlen és nemesebb érzelmek iránt nem fogékony ördögi emberek karmai közzé kerül, az menthetetlenül el van veszve.

A rippai eset újra bizonyítja azt, hogy az ördög a földön él. Mert kell-e annál ördögibb tett, hogy valaki a hitesársát mikor baltával agyonverte; összedarabolja, mint akár egy marhát, mikor husát eladásra a mészárszékre viszik.

Rettenetes egy teremtes lehet az, aki nem tudja azt belátni, hogy egy másik ember e pusztításával a saját halálos ítéletét peesételi meg. Dehát az ember véges elméjével dehog tudja azt meg érteni, mi lakozik az olyan emberek lelkében, mint a milyen az intelligens gyulai járásbíróné és az iskolázatlan paraszt asszony a már özvegy Matyika Mihályné. Ez a két néember a bestiális érzelmekben mennyire hasonló egymásra . . .

Közuti vaspálya. Az igaz, hogy az *ujja*, Arad közuti közlekedésének vasból van. De azért még se nevezhető vasuti közlekedésnek, mert a rozoga és piszkos ketreceket lovak vontatják már ember emlékezett óta. Pedig már jó néhány éve annak, hogy lerakták a villamosnak szánt sineket. És mi szegény aradi halandók mégis hamarabb érünk be a vasuti állomásra gyalog, mint ha felülneünk az andalgó lóval vontatott kocsira.

De hát egyszer csak mindennek végének kell lenni. A közuti vaspálya részvénytársaság is jónak látta már egyszer szakítani a lovakal és belátta, hogy a közut forgalmára szánt kocsikat villamosra vagy motor erőre kell berendezni, mert különben nem akad ember Aradon, aki felülne az ósdi és rák módra haladó lóvasuti kocsikra.

Óh jövel tehát az az idő, de mentül hamarabb, hogy a vasutról a közuti vaspályán hamarabb belehessen jutni az Andrassy-térre, mint gyalogszerrel. De vajjon mikor lesz ez?!

□ **A Komédia.** Leszerelt az ellenzék. Beadta a derekát az obstrukciós hadsereg is. És újra komédia van készülében. Most Rákosi Viktor, Polonyi Géza és még néhány parlamenti bohóc azon török a fejüket, hogy megakasszák a t. házban a munka rendet. Tisza István a civillista felemelését kívánja és a függetlenségi párt ez ellen tiltakozni akar.

Hát miért e fölösleges komédia, nem volt elég másfél évig a komédiás bohóckodásból. Hiszen jól tudta a függetlenségi párt, hogy mi fog következni, ha Tisza István jut a hatalmi polera. Miért nem opponáltak Tisza István miniszterelnöksége ellen. Miért nem tartottak ki az obstrukció mellett. Miért léptek szövetségre Tisza Istvánnal? . . .

Tehát hiába való az üres komédiázás. Nem a civillista felemelése a legnagyobb baj, hanem az a baj, hogy nincs magyar hadsereg, hogy dualisztikus penészes prófonton rágódik a magyar baka. Az a baj, hogy Bécsből dirigálnak bennünket már közel négyszázéve. Az a baj, hogy bitófára fűznek ha nem engedelmeskedünk. Az a baj, hogy nincs magyar nemzeti bankunk, hogy nincs önálló vámterületünk. Az a legnagyobb baj, hogy az egész országban óriási nyomor van, a melyen még a civillista leszálltása sem segít.

Sírjatok, ti parlamenti komédiások!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyoiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá címzendők.

Lapunk legközelebbi száma május 8-án jelenik meg.

*

B. E. Csenger. Már egyszer elküldte a kiadó-hivatal. Most újra el Expediálták.

M. L. Arad. Mi csak olyan dolgokat írunk meg Krónika rovatunkba, ami igaz és ami közérdekű. Ha ön, mint mondja, írni szokott: akkor mindenesetre más szerkesztőségek is ismerik . . . Tessék máshova fordulni az ilyen közleményekkel.

Érdeklőző. Arad. Iza és Palma című regényünk kötetben is meg fog jelenni. Mindenesetre az őszi könyvpiacra.

Nem közölhetők. Egyről-másról. — Színészekről és az Igazgatóról. — Versekről. — Szalgom vára. A tornászok.

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkozzunk.

Kávéház átvétel.

Mély tisztelettel van szerencsém értesíteni Arad város nagyjérden ü közönséget, hogy a Szabadság téri Domány-palotában lévő **Fiume kávéházat** eddigi tulajdonosától, Radó Ignác úrtól megvettem és azt saját nevem alatt tovább vezetve, f. hó 20-én, vasárnap **ünneplően megnyitom.** Egyedüli törekvésem az, hogy kávéházam vendégeit a legjobb minőségű, kifogástalan italokkal, kávéházi étkekkel és pontos, előzékeny kiszolgálással minden tekintetben kielégíthessem, amire biztosítékot nyújt tizenöt évi aradi működésem. Kérem továbbra is a nagyjérden ü közönség ugyanazon pártfogását, melyet tapasztalni eddig is szerencsém volt. Mély tisztelettel **Varga István, a Kas vendégő** volt főpinczére.

Női kalap és divatterem áthelyezés.

==*== Az igen előnyösen ismert **Lux Josef** első rangú női kalap és divatterem cég utódja: **Major Julia** urnő, mint körleveleiből is értesülünk, visszaérkezett **párisi és bécsi** bevásárlási utjáról. Az uri hölgyközönség elragadtatással szemléli a legújabb divatu szebbnél szebb kiállítású, valódi párisi és bécsi tavaszi kalapokat, melyek ma, vasárnap d. u 4-től esti 9 óráig közszemlére lesznek kiállítva Major Julia üzletében. (Minorita palota, Fejér Gyula ur fűszerkereskedésével szemben.)

Kiváló tisztelettel: **Lux Josefa** utóda:

Major Julia.

HOFFMANN SÁNDOR Divatáruháza

Aradon, a „Fecskéhez“, Színház-épület.

A tavaszi idény alkalmával ajánlom dus választéku raktáramat, hol a legszebb és legdivatosabb costum ruhakelmék minden színben és feketében kaphatók. — Nagy raktárt és izléses árukat tartok mosó zefírek, batistok, sima ruha vásznak, és cretonokban stb. — Óriási választék kész női és férfi fehérneműekben, valamint vászon és chiffon áruk még a régi áron adatnak el. Ujdonságok blouse és ruha-selyemben naponta érkeznek — Színes és fekete női napernyők. — Meglepő választék csipkegallér és ruhadiszekben — Szőnyeg, függöny ágyterítők. — Elvem mérsékelt árak mellett nagy forgalmat elérni. — Mintákat vidékre készséggel küldök.

HOFFMANN SÁNDOR ARAD.

Kérem kirakatomban kitett árakat megnézni.

Városi és vidéki telefon 71.

FEJÉR

Városi és vidéki telefon 71.

GYULA

TEA-, RUM-, FÜSZER-, CSEMEGE- ES ÁSVÁNYVIZ KERESKEDÉSE

József főherczeg 5 es. és kir. fensége udvari szállítója.

TEMPLOM-UTCZA 1. SZ. ARADON, A „FEHÉR KUTYÁ“-HOZ.

Van szerenésém alábbi hirdetésemre a nagyérdemű közönség szíves figyelmét fölhívni és ez alkalommal fölkérni, hogy előforduló szükségleténél becses megbízásával szerenéseltetni méltóztassék. Biztosíthatom, hogy mint ez ideig, ugy e után is mindenkor pontos és gyors kiszolgáltatásról, kitünő, jó minőségű árukról és olcsó árakról gondoskodom.

Állatataim a következők: Valódi londoni ananász, jamaikai és demarara rumok. — Eredeti orosz és kínai teák. — Különös figyelemre méltók az Imperial-elegy, Karlsbadi, Viktória és Császár-keverék teaim. — Mindenkor friss minőségű Kabos, Oroszy, Schmidt és angol tea-sütemények és Dessert-szeletkék. — Legfinomabb szalon, fondán és csokolád-cukorkákat. — Mindennemű friss deli gyümölcsök czukorba mártva. — Suchard, Fiume, Küferle és Lejet-féle csokoládék. — Eredeti Bozeni befőtt gyümölcsök nagy választékban. Borsó-, gomba-, zöldbab-, ugorka- és olajbogyó-conservek.

Kirándulásokhoz: Nyelv, sódar, bornyuszelet, gulyás és hal-conservek. — Eredeti francia, milanói és honi csemege-sajtok. — Gothai, braunshweigi, frankfurti, berlini, kassal husfélék. — Hideg felvágottak. — Magyar és francia pezsgő-borok a legelső czegektől. — Amsterdami, zarái, francia és magyar készítményű likörök. — Magyar-érdélyi, mènesi tokaji csemege-borok. — Magyar és francia cognacok. — Mindennemű páczolt, füstölt halak, angolna, pisztráng, lazac, orsovai és elbai Caviar.

Friss töltésű ásvány-, gyógy- és savanyuvizek. — A legjobb fűszerárak és csemegefélék. — Szobabeeresztési szerek, lakkok és festékek. Mosdószappanok és pipereczikkek.

☞ Készpénzletésnél 2 százalék jutalék. ☜

Fióközletem József főherczeg-ut 12. szám.

Csomagolásért vidékre nem számítok fel semmit.